

מסע בעקבות חנית, מעיל, מערה וצפחת

ד"ר אורית אבנר

1

צד יק אתה ממני (שמ"א כד יז)

בין שאול לדוד

<u>שמ"א יח-יג</u>	<u>שמ"א יט-ט</u>
ויהי ממחרת	
ותצלח רוח אלהים רעה אל שאול	ותהי רוח ה' רעה אל שאול
ויתנבא בתוך הבית	והוא בביתו יושב
ודוד מנגן בידו כיום ביום	וחניתו בידו
והחנית ביד שאול	ודוד מנגן ביד
ויטל שאול את החנית	
ויאמר אכה בדוד ובקיר	ויבקש שאול להכות בחנית בדוד ובקיר
ויסב דוד מפניו פעמיים	ויפטר מפני שאול
	ויך את החנית בקיר
וירא שאול מלפני דוד כי היה ה' עמו ומעם שאול סר	
ויסרהו שאול מעמו וישמהו לו שר אלף ויצא ויבא לפני העם	ודוד נס וימלט בלילה הוא

שמ"א כד	שמ"א כו
ויקח שאול שלושת אלפים איש בחור מכל ישראל (ב)	ויקם שאול... ואתו שלושת אלפים איש בחורי ישראל (ב)
על הדרך (ג)	על הדרך (ג)
הנה היום אשר אמר ה'... הנה אנכי נתן את אויבך בידך (ד)	סיגר אלוהים היום את אויבך בידך (ח)
חלילה לי מה'... לשלוח ידי בו כי משיח ה' הוא (ו)	חלילה לי מה' משלח ידי במשיח ה' (יא)
אין בידי רעה (יא)	ומה בידי רעה (יח) כי לא ארע לך עוד (כא)
פרעוש אחד (יד)	את פרעוש אחד (כ)
אחרי מי אתה רודף (יד)	למה זה אדוני רודף אחרי עבדו (יח)
הקולך זה בני דוד (טז)	הקולך זה בני דוד (יז)
את אשר סיגרני ה' בידך (יח)	סיגר אלוהים היום (ח)

רמב"ם, הלכות תשובה, פרק ב הלכה א:

אי זו היא תשובה גמורה? זה שבא לידו דבר שעבר בו, ואפשר בידו לעשותו, ופירש ולא עשה מפני התשובה. לא מיראה ולא מכשולו כח.

ישראל קנוהו, ריבוי פנים באמנות הייחוד – זרמים ותפיסות ביהדות בעת העתיקה, עמ' 29-32

התפתחות האנושות והתפתחות ממלכת ישראל אינן אפשריות ללא התערבותו של כח הרע, ללא נחש המסית, השטן המדיח. הרע הוא השאור שבעיסה, ורק בכוח המאבק בין הרע לטוב מתחדשים חידושים. יהודה הצליח להקים משפחה רק לאחר ששכב עם הזונה המחופשת – תמר. דוד הקים את שושלתו בחטא, לאחר רצח אוריה, ובחר במקום המקדש רק לאחר שאלוהים, או השטן הדיח אותו לפקוד את ישראל. רק התערבותם של כוחות הרע היא הונתנת את החיות ואת האפשרות לצמיחה והתפתחות. למרות הבסיס המוזר והנפתל הזה, הדברים המושגים הודות לו מקרינים יציבות ובטחון.

ילקוט המכירי תהלים: אבן מאסו הבונים הייתה לראש פינה – מדרש: 'הן בעוון חוללתי מלא כתיב בשני ווי"ן. פליגי בה תרי אמוראי במערבא. חד אמר: דוד בן אהיבה היה, וחד אמר דוד בן שנואה היה. כיצד? ישי ראש לסנהדרין היה... ופירש מאשתו ג' שנים. לאחר ג' שנים היתה לו שפחה נאה ונתאוה לה. אמר לה: בתי, תקני עצמך הלילה כדי שתכנסי אלי בגט שחרור. הלכה השפחה ואמרה לגברתה: הצילי עצמך ונפשי ואדוני מגיהנם. אמרה לה: מה טעם? שחה לה את הכל. אמרה לה: בתי, מה אעשה שהיום ג' שנים לא נגע בי. אמרה לה: אתן לך עצה, לכי תקני עצמך ואף אני כך, ולערב כשיאמר סגרי הדלת תכנסי את, ואצא אני. וכך עשתה. לערב עמדה וכיבתה את הנר. באת לסגור את הדלת נכנסה גברתה ויצאה היא. עשתה עמו כל הלילה נתעברה מדוד. ומתוך אהבתו על אותה שפחה, יצא דוד אדום מבין אחיו... לטי' חודשים בקשו בניה להרגה ואת בנה דוד, כיון שראו שהוא אדום. אמר להם ישי: הניחו לו ויהיה לנו משועבד ורועה צאן.. אמר לו שמואל לשי: התמו הנערים?.. אמר לו: עוד נשאר הקטן והוא רועה בצאן... כיון שבא התחיל השמן מבצבץ ועולה. אמר לו הקב"ה לשמואל: ... קום משחחו, כי זה הוא... וישי ובניו עומדים ברתת ובאימה. אמרו: לא בא שמואל אלא לבזותינו ולהודיע לישראל שיש לו בן פסול, ואמו של דוד שמחה מבפנים ועצבה מבחוץ. כיון שנטל כוס ישועות שמחו כולן. עמד שמואל ונשקו על ראשו. פתח ואמר 'ה' אמר אלי בני אתה'. באותה שעה אמרה אמו 'יאבן מאסו הבונים', הבנים כתיב. אמרה: אי בן שמאסו אותך אחיך הית לראש פינה ועלית על כולן. אמרו ליה בניה: 'מאת ה' היתה זאת', ולפיכך 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו'